॥ ३९ ॥ ४० ॥ केषांचित्मूढानांधीमतामप्यर्थोनआत्यंतिकश्रेयस्करइत्याह अर्थश्रेयसिअर्थसाध्येश्रेयसिज्योतिष्टोमादौ ॥ ४१ ॥ कार्पण्यंअर्थव्ययोपस्थितौदैन्यं दर्पःपरपरिभवेच्छा मानःअहमेवश्रेष्ठः इतिमतिः भयंस्वोच्छेदशंका उद्वेगःशंकाकृतं चित्तस्यानवस्थितत्वं ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ सहंतिसहंते ॥ ४४ ॥ अर्थाःदुःखंप्रयच्छंतियदिपरित्यक्तुमिष्यंतेतस्मात्नाशंअर्थार्जनादिजंदुःखंनचिंतयेत् ॥ ४५ ॥ पिपासायाः तृष्णायाः ॥ ४६ ॥ गृध्येत्इच्छांनकर्यात् तत्रयौवनादौ ॥ ४७ ॥ संचयान्अर्थान् तज्जान्अर्थत्यागजान् अनीहार्थःयदृच्छालब्धोर्थः ॥ ४८ ॥ नस्पर्शनंअस्पर्शनं सुप्सुपेतिनशब्देननैकधेत्यादिवत्समासः

राजतःसलिलादग्नेश्चोरतःस्वजनादपि ॥ भयमर्थवतांनित्यंमृत्योःप्राणभृतामिव ॥ ३९ ॥ तथात्यामिषमाकाशेपक्षिभिःश्वापदैर्भुवि ॥ भक्ष्यतेसलिलेमत्स्यैस्तथासर्वत्रवित्तवान् ॥ ४० ॥ अर्थएवहिकेषांचिदनर्थंभजतेनृणां ॥ अर्थश्रेयसिचासक्तोनश्रेयोविंदतेनरः ॥ ४१ ॥ तस्मादर्थागमाःसर्वेमनोमोहविवर्द्धनाः ॥ कार्पण्यंदर्पमानौचभयमुद्वेगएवच ॥ ४२ ॥ अर्थजानिविदुःप्राज्ञादुःखान्येतानिदेहिनां ॥ अर्थस्योत्पादनेचैवपालनेचतथाक्षये ॥ ४३ ॥ सहंतिचमहद्दुःखंग्रंतिचैवार्थकारणात् ॥ अर्थादुःखंपरित्यक्तुंपालिताश्चैवशत्रवः ॥ ४४ ॥ दुःखेनचाधिगम्यंतेतस्मान्नाशंनचिंतयेत् ॥ असंतोषपरामूढाःसंतोषंयांतिपंडिताः ॥ ४५ ॥ अंतोनास्तिपिपासायाःसंतोषःपरमंसुखं ॥ तस्मात्संतोषमेवेहपरंपश्यंतिपंडिताः ॥ ४६ ॥ अनित्यंयौवनंरूपंजीवितंरत्नसंचयः ॥ ऐश्वर्यंप्रियसंवासोगृध्येत्तत्रनपंडितः ॥ ४७ ॥ त्यजेतसचयांस्तस्मात्तज्जान्क्लेशान्सहेतच ॥ नहिसंचयवान्कश्चिद्दृश्यतेनिरुपद्रवः ॥ अतश्चधार्मिकैःपुंभिरनीहार्थःप्रशस्यते ॥ ४८ ॥ धर्मार्थयस्यवित्तेहावरंतस्यनिरीहता ॥ प्रक्षालनाद्धिपंकस्यश्रेयोनस्पर्शनंनृणां ॥ ४९ ॥ युधिष्ठिरैवंसर्वेषुनस्पृहांकर्तुमर्हसि ॥ धर्मेणयदितेकार्यंविमुक्तेच्छोभवार्थतः ॥ ५० ॥ युधिष्ठिरउवाच नार्थोपभोगलिप्सार्थमियमर्थैप्सुताममं ॥ भरणार्थंतुविप्राणांब्रह्मन्कांक्षेनलोभतः ॥ ५१ ॥ कथंत्वस्मद्विधोब्रह्मन्वर्त्तमानोगृहाश्रमे ॥ भरणंपालनंचापिनकुर्यादनुयायिनां ॥ ५२ ॥ संविभागोहिभूतानांसर्वेषामेवदृश्यते ॥ तथैवापचमानेभ्यःप्रदेयंगृहमेधिना ॥ ५३ ॥ तृणानिभूमिरुदकंवाक्चतुर्थीचसूनृता ॥ सतामेतानिगेहेषुनोच्छिद्यंतेकदाचन ॥ ५४ ॥ देयमार्तस्यशयनंस्थितश्रांतस्यचासनं ॥ तृषितस्यचपानीयंक्षुधितस्यचभोजनं ॥ ५५ ॥

॥ ४९ ॥ एवंसर्वेषुअर्थवत्यौवनादिषु अर्थतःधनात् ॥ ५० ॥ अर्थोपभोगःविषयोपभोगः अर्थेप्सुताधनेप्सुता अर्थःप्रकारेविषयेवित्तकारणवस्तुष्वितिविश्वः आत्मोपभोगेतिपाठोनिर्मूलः ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ भूतानामितिदेवपितृमनुष्याणामुपलक्षणं दृश्यतेपंचमहायज्ञेषु अपचमानेभ्यः यतिश्चब्रह्मचारीचपक्वान्नस्वामिनावुभाविति स्मृतेर्यत्यादिभ्यः ॥ ५३ ॥ तृणानिआसनार्थानि ॥ ५४ ॥ स्थितश्रांतस्यस्थितः ऊर्ध्वंस्थितःतत्सहितस्यश्रांतस्यचआसनंतृणमयंदद्यादतिथयेइतिशेषः ॥ ५५ ॥

Digitized by Google